

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS)अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
एम. ए. संस्कृत सत्र प्रथम

अनु	अभ्यासपत्रिका प्रकार	अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासपत्रिका शीर्षक	तास	श्रेयांक
1	DSC-1	3111	वैदिकवाङ्मयम्	60	4
2	DSC- 2	3112	व्याकरणं भाषाविज्ञानम् च	60	4
3	DSE-1	3113	भारतीय दर्शनम्	60	4
4	DSE-2	3114	साहित्यंसाहित्यशास्त्रम् च	60	4
5	ACC Mandatory Related to DSC		Internship/fieldwork/work experience: Related to Major @during vacations cumulatively		
6	ACC Optional		OEC (open elective Course) GLC/Skill courses		
7	ACC Generic optional		Co-curricular/Extra-curricular Courses: As per direction 57/2022 Dt. 22.9.2022		
					16

सूचना

- 1) सर्व अभ्यासपत्रिका अनिवार्य राहिल .

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
एम. ए. संस्कृत सत्र दुसरे

अनु	अभ्यासपत्रिका प्रकार	अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासपत्रिका शीर्षक	तास	श्रेयांक
1	DSC-1	3121	वैदिकवाङ्मयम्	60	4
2	DSC- 2	3122	व्याकरणं भाषाविज्ञानम् च	60	4
3	DSE-1	3123	भारतीय दर्शनम्	60	4
4	DSE-2	3134	साहित्यंसाहित्यशास्त्रम् च	60	4
5	ACC Mandatory Related to DSC		Internship/fieldwork/work experience: Related to Major @during vacations cumulatively		
6	ACC Optional		OEC (open elective Course) GLC/Skill courses		
7	ACC Generic optional		Co-curricular/Extra-curricular Courses: As per direction 57/2022 Dt. 22.9.2022		
					16

सूचना

- 1) सर्व अभ्यासपत्रिका अनिवार्य राहिल .

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
एम. ए. संस्कृत सत्र तिसरे

अनु	अभ्यासपत्रिका प्रकार	अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासपत्रिका शीर्षक	तास	श्रेयांक
1	DSC-1	3231	साहित्यशास्त्रम्	60	4
2	DSC- 2	3232	नाट्यशास्त्र आणि नाटक	60	4
3	DSE-1	3233	गद्य आणि महाकाव्य	60	4
4	DSE-2	3234	सर्वसाधारणम्	60	4
5	RP	3235	संशोधन प्रकल्प	75	5
6	Skill Enhancement course - I	3236	मध्ययुगीन संस्कृत नाटक	30	2
7	Skill Enhancement course- II	3237	वृत्त आणि छंद	30	2
8	ACC Mandatory Related to DSC		Internship/fieldwork/work experience: Related to Major @during vacations cumulatively		
9	ACC Optional		OEC (open elective Course) GLC/Skill courses		
10	ACC Generic optional		Co-curricular/Extra-curricular Courses: As per direction 57/2022 Dt. 22.9.2022		
					25

सूचना

- 2) सर्व अभ्यासपत्रिका अनिवार्य राहिल .
- 3) RP अभ्यासपत्रिका सत्र 3 किंवा सत्र 4 यापैकी किमान एका सत्रासाठी अनिवार्य राहिल.
- 4) SEC- I आणि SEC -II अभ्यासपत्रिका सत्र 3 किंवा सत्र 4 यापैकी किमान एका सत्रासाठी अनिवार्य राहिल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
एम. ए. संस्कृत सत्र चौथे

अनु	अभ्यासपत्रिका प्रकार	अभ्यासक्रम संकेतांक	अभ्यासपत्रिका शीर्षक	तास	श्रेयांक
1	DSC-1	3241	साहित्यशास्त्रम्	60	4
2	DSC- 2	3242	नाट्यशास्त्र आणि नाटक	60	4
3	DSE-1	3243	गद्य आणि महाकाव्य	60	4
4	DSE-2	3244	सर्वसाधारणम्	60	4
5	RP	3235	संशोधन प्रकल्प	75	5
6	Skill Enhancement course - I	3236	मध्ययुगीन संस्कृत नाटक	30	2
7	Skill Enhancement course- II	3237	वृत्त आणि छंद	30	2
8	ACC Mandatory Related to DSC		Internship/fieldwork/work experience: Related to Major @during vacations cumulatively		
9	ACC Optional		OEC (open elective Course) GLC/Skill courses		
10	ACC Generic optional		Co-curricular/Extra-curricular Courses: As per direction 57/2022 Dt. 22.9.2022		
					25

सूचना

- 5) सर्व अभ्यासपत्रिका अनिवार्य राहिल .
- 6) RP अभ्यासपत्रिका सत्र 3 किंवा सत्र 4 यापैकी किमान एका सत्रासाठी अनिवार्य राहिल.
- 7) SEC- I आणि SEC -II अभ्यासपत्रिका सत्र 3 किंवा सत्र 4 यापैकी किमान एका सत्रासाठी अनिवार्य राहिल.

टीपः

- 1) एम. ए. संस्कृत अभ्याक्रम एकूण 80 श्रेयांकांचा (उपलब्ध कमाल श्रेयांक)आहे.
- 2) एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रमातील DSC या अभ्यासपत्रिकेतून किमान 80 टक्के श्रेयांक म्हणजे 64 श्रेयांक प्राप्त करणे बंधनकारक आहे.
- 3) Ancillary Credit Courses – या अंतर्गत विद्यार्थ्यांला किमान 10 टक्के श्रेयांक म्हणजे किमान 8 श्रेयांक प्राप्त करणे बंधनकारक आहे.
 - अ) सेवानुभव (Internship) कार्यानुभव (Work experience) क्षेत्रकार्य (Field work)- अनिवार्य आहे.
 - आ) Open Elective Courses यातील अभ्यासपत्रिका ऐच्छिक आहेत. मात्र विद्यार्थी त्यातून श्रेयांक प्राप्त करू शकतात. इतर अभ्यासक्रमातीलविद्याशाखातील विद्यार्थी SEC अभ्यासपत्रिका निवडून श्रेयांक प्राप्त करू शकतात.
 - इ) अभ्यासपूरक (Co-curricular Activities) किंवा अभ्यासेतर उपक्रमातून (Extra-Curricular Activities) विद्यार्थी श्रेयांक प्राप्त करू शकतात. यातील सहभाग ऐच्छिक आहे.
- 4) किमान 8 श्रेयांक विद्यार्थ्यांला RP आणि SEC या अभ्यासपत्रिकेतून प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.

Ancillary Credits Courses

अक्र	अभ्यासपत्रिकेचा प्रकार	स्वरूप	अभ्यासक्रम	तासिका	श्रेयांक
1	सेवानुभव (Internship) कार्यानुभव (Work experience) क्षेत्रकार्य (Field work)	अनिवार्य	महाविद्यालय किंवा विद्यापीठाकडून मान्यता प्राप्त संस्था –कार्यालयांमध्ये उदा- वृत्तपत्रे, आकाशवाणी, टीव्ही चॅनल्स, माहिती कार्यालय, जनसंपर्क कार्यालय, प्रकाशन संस्था, साहित्यविषयक कार्य करणाऱ्या संस्था इ. अशा ठिकाणी संस्कृत विषयक सेवनाची सेवा देणे किंवा लेखन संपादन इत्यादी विषयक कार्यानुभव घेणे विविध ग्रंथालयांसाठी / संशोधन मंडळांसाठी ग्रंथसूची/ लेखसूचीअसा प्रकारचा कार्यानुभव घेणे. क्षेत्रकार्य साहित्यविषयक अभ्यासपत्रिकांच्या अनुषंगाने सर्वेक्षण, आधुनिक काळातील संस्कृत साहित्याविषयक नोंदी, बोली भाषेशी संस्कृत चा संबंध विषयक माहिती संकलन, साहित्यविषय नोंदी इत्यादी उदा वाक्प्रचार, शब्दसंपदा नोंदी, भाषाव्यवहार सर्वेक्षण, साहित्यिकांविषयी माहितीचे संकलन इत्यादी	60/90	2/3
2		ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिकेनुसार		5 कमाल
3		ऐच्छिक	वक्तृत्व, वादविवाद, प्रश्नमंच, कवितास्पर्धा, निबंध स्पर्धा, सेमिनार स्पर्धा इत्यादी विविध स्पर्धा आणि विविध शैक्षणिक व विस्तार उपक्रम (विद्यापीठ निर्देश क्र. 57/2022 प्रमाणे)		5 कमाल

- सेवानुभव/कार्यानुभव/क्षेत्रकार्य पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल. केलेल्या कार्याचे प्रमाणपत्र विभागप्रमुख व प्राचार्य यांच्या स्वाक्षरीनिशी सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- एकूण श्रेयांकांच्या किमान 10 टक्के श्रेयांक विद्यार्थ्यांला Ancillary credits courses मधून प्राप्त करायचे आहेत. म्हणजे किमान 8 श्रेयांक Ancillary credits courses मधून प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम

एकूण श्रेयांकांचे विभाजन

अक्र	एम. ए. (संस्कृत) अभ्यासक्रम योजना	अभ्यासपत्रिका	एकूण गुण	एकूण श्रेयांक (उपलब्ध कमाल श्रेयांक)	अभ्यासपत्रिका (DSC & DSE) किमान पूर्तता*	अभ्यासपत्रिका (other) किमान पूर्तता**	Ancillary credit courses किमान पूर्तता***
1	सत्र 1	4	400	16	किमान 80 टक्के श्रेयांक	RP –	एकूण श्रेयांकांच्या किमान 10 टक्के श्रेयांक
2	सत्र 2	4	400	16		5 श्रेयांक	
3	सत्र 3	7	600	25		SEC I –	
4	सत्र 4	7	600	25		2 श्रेयांक SEC II – 2 श्रेयांक	
		22	2000	73	64 श्रेयांक	09 श्रेयांक	08 श्रेयांक

- एम. ए. संस्कृत हा अभ्यासक्रम एकूण 81 श्रेयांकांचा आहे.
- * चार सत्रांच्या सर्व DSC व DSE अभ्यासपत्रिकातून एकूण अभ्यासक्रमाच्या किमान 80 टक्के श्रेयांक विद्यार्थ्याला प्राप्त करावयाचे आहेत. म्हणजे 64 श्रेयांक सर्व DSC अभ्यासक्रमातून प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.
- ** किमान 8 श्रेयांक विद्यार्थ्याला RP आणि SEC अभ्यासक्रमातून प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.
- *** एकूण 80 श्रेयांकांच्या किमान 10 टक्के श्रेयांक म्हणजे 8 श्रेयांक विद्यार्थ्याला Ancillary Credit courses मधून प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
DSC - 1 (3231) साहित्यशास्त्रम् (संस्कृत साहित्य व अलंकार)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृतसाहित्यशास्त्राचा परिचय होईल.
- 2) संस्कृतसाहित्यशास्त्रातील संप्रदायांचा परिचय होईल.
- 3) मम्मटाचार्यकृत काव्यप्रकाश ग्रंथाचा परिचय होईल.
- 4) शब्दशक्ती, त्यांचे प्रकार आणि काव्याचे गुणदोष याविषयी सखोल अभ्यास व काव्यमीमांसा करणे शक्य होईल.

Unit – I	मम्मटकृत काव्यप्रकाश उल्लास 2	15 गुण
Unit – II	मम्मटकृत काव्यप्रकाश उल्लास 3	15 गुण
Unit – III	मम्मटकृत काव्यप्रकाश उल्लास 7	15 गुण
Unit – IV	मम्मटकृत काव्यप्रकाश उल्लास 8	15 गुण
Unit – V	उपरोक्त अभ्यासक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	3 पैकी 2	08
प्रश्न 3 रा	कारिकांचे स्पष्टीकरण	5 पैकी 3	15
प्रश्न 4 था	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	3 पैकी 2	08
प्रश्न 5 वा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	3 पैकी 2	08

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) श्री मम्मटाचार्यकृत काव्यप्रकाश, डॉ. सत्यव्रतसिंह चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 2) काव्यप्रकाश- कृष्ण श्रीनिवास अर्जुनवाडकर, अरविंद मंगळूरकर, देशमुख प्रकाशन, पुणे
- 3) काव्यप्रकाश- डॉ. नीला सोमलवार, कौमुदी प्रकाशन, पुणे

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
DSC - 2(3232) - नाट्यशास्त्र आणि नाटक

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृतनाट्यशास्त्राचा परिचय होईल.
- 2) धनंजयकृत दशरूपकग्रंथाचा परिचय होईल.
- 3) नाट्यप्रकार, नायिकाप्रकार, नायकप्रकार यांचे अभ्यास होईल.
- 4) संधी, संध्यंगे, अर्थप्रकृती आदी नाट्यतंत्रविषयक विषयांचा सखोल अभ्यास होईल.

Unit – I	धनंजयकृत दशरूपक प्रकाश -1	15 गुण
Unit – II	धनंजयकृत दशरूपक प्रकाश -2	15 गुण
Unit – III	धनंजयकृत दशरूपक प्रकाश -3	15 गुण
Unit – IV	धनंजयकृत दशरूपक प्रकाश - 4	15 गुण
Unit –V	उपरोक्त अभ्यासक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	इ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	ई) टीपा	3 पैकी 2	08
प्रश्न 3 रा	कारिकांचे सानुवाद स्पष्टीकरण	5 पैकी 3	15
प्रश्न 4 था	इ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	ई) टीपा	3 पैकी 2	08
प्रश्न 5 वा	इ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	ई) टीपा	3 पैकी 2	08

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) दशरूपक डॉ सुधाकर मालवीय, कृष्णदास अकादमी वाराणसी
- 2) दशरूपक- डॉ. भोलाशंकर व्यास, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 3) तीरे संस्कृताची गहने – डॉ. के रा जोशी, विश्वभारती प्रकाशन, नागपुर

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
DSE - 1(3233) — गद्य आणि महाकाव्य

अभ्यासनिष्पत्ती (COs)

- 1) संस्कृत लौकिक विदग्ध गद्यसाहित्याचा परिचय होईल.
- 2) संस्कृत गद्यसाहित्याचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि इतिहास ज्ञात होईल.
- 3) संस्कृतगद्यसाहित्यातील बाणभट्टाच्या कलाकृतींचे महत्त्व व स्थान यांचे ज्ञान होईल.
- 4) बाणभट्टाची भाषाशैलीचे व वैशिष्ट्यांचे आकलन होईल.

Unit – I	बाणभट्टकृत कादम्बरी महाश्वेतावृतान्त	15 गुण
Unit – II	बाणभट्टकृत कादम्बरी महाश्वेतावृतान्त	15 गुण
Unit – III	बाणभट्टकृत कादम्बरी महाश्वेतावृतान्त	15 गुण
Unit – IV	बाणभट्टकृत कादम्बरी महाश्वेतावृतान्त	15 गुण
Unit – V	उपरोक्त अभ्यासक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) परिच्छेदाचा अनुवाद	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	4 पैकी 2	08
प्रश्न 3 रा	अ) परिच्छेदाचा अनुवाद	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	4 पैकी 2	08
प्रश्न 4 था	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ)संदर्भासह स्पष्टीकरणे	3 पैकी 2	08
प्रश्न 5 वा	अ)दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ)संदर्भासह स्पष्टीकरणे	3 पैकी 2	08

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन 20

संदर्भग्रंथ:

- 1) बाणभट्ट एवं कादम्बरी – महेन्द्रचंद्र भारती, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 2) बाणभट्ट का साहित्यिक अध्ययन – अमरवाथ पांडे, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 3) बाणाची कादम्बरी व रसमयी– दुर्गा भागवत, वरदा प्रकाशन, पुणे

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
DSE - 2 (3234) — सर्वसाधारणम्

अभ्यासनिष्पत्ती (COs)

- 1) संस्कृतलेखन कौशल्य विकसित होईल.
- 2) संस्कृतातून निबंधलेखन करता होईल.
- 3) संस्कृतातून पत्रलेखनाचे कौशल्य आत्मसात करतील.
- 4) अपठितगद्य आणि पद्य उताऱ्यांचे आकलन होऊन त्यावरील प्रश्न संस्कृतातून लिहिता येतील.

Unit - I	संस्कृत निबंध	15 गुण
Unit - II	संस्कृत पत्रलेखन	15 गुण
Unit - III	अपठित गद्य	15 गुण
Unit - IV	अपठितपद्य	15 गुण
Unit -V	वस्तुनिष्ठप्रश्न(आर्षमहाकाव्ये आणि पुराणांवर आधारित)	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	संस्कृतातून निबंधलेखन	4 पैकी 1	15
प्रश्न 3 रा	अ) संस्कृतातून अभिनंदनपर/शुभेच्छापर पत्र 2 पैकी 1		08
	आ)संस्कृतातून अर्ज/ मागणीपर पत्र	2 पैकी 1	07
प्रश्न 4 था	अपठित गद्य उताऱ्याचा अनुवाद	2 पैकी 1	15
प्रश्न 5 वा	अपठित पद्य उताऱ्याचा अनुवाद	2 पैकी 1	15

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन 20

संदर्भग्रंथः

- 1) संस्कृत मञ्जूषा – चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 2) संस्कृत निबंध – चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
- 3) सन्देशसंस्कृतम् – संस्कृतभारती, बंगलुरु
- 4) संस्कृतविबंधरत्नावली - रामचंद्र वर्मा शास्त्री, अशोक प्रकाशन दिल्ली

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
DSC (3235) - संशोधन प्रकल्प

अभ्यासनिष्पत्ती (COs)

- 1) संस्कृतातील संशोधन क्षेत्राचा परिचय होईल.
- 2) संस्कृतातील संशोधन आराखडा, गृहीतके, आदी संकल्पनांचे ज्ञान होईल.
- 3) संस्कृतातील संशोधनाचे टप्पे, मांडणी करता येईल.
- 4) पुढील संशोधनासाठी रुचि निर्माण होईल.

मूल्यमापन

- 1) अंतर्गत मूल्यमापन (College Level Assessment) Research Report - 60 गुण
- 2) External Practical (Viva) - 40 गुण
- एकूण - 100 गुण

संशोधनपर विषयसूची:

- 1) आधुनिक संस्कृत साहित्यताल साहित्यकृतींचे समीक्षात्मक अध्ययन
- 2) आधुनिक संस्कृत साहित्यातील नवीन साहित्यप्रकार – कादंबरी, लघुकथा, प्रवासवर्णने आदी
- 3) इतर भाषांमधून संस्कृतात आलेले अनूदित साहित्य
- 4) मध्ययुगीन संस्कृत नाट्यसाहित्य – प्रतिकात्मक नाटके, ऐतिहासिक नाटके, प्रहसने आदी
- 5) समकालीन संस्कृत साहित्यिकांचे साहित्य आणि विशेष
- 6) लौकिक आणि विदग्ध संस्कृत साहित्य आणि वेद, स्मृति, ब्राह्मणग्रंथ यांचा अनुबंध
- 7) साहित्यकृतीतील सामाजिक, आर्थिक, राजकीय विशेषांचे अध्ययन
- 8) तत्त्वज्ञान आणि साहित्य यांचा अनुबंध
- 9) भारतीयदर्शनातील संज्ञांचे तौलनिक अध्ययन
- 10) संस्कृत साहित्यकृतींचे व्याकरण, साहित्यशास्त्राच्या विविध संज्ञांच्या संदर्भात अध्ययन

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
SEC – I (3236) मध्ययुगीन संस्कृत नाटक

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) मध्ययुगीन संस्कृतनाट्यासाहित्याचा परिचय होईल.
- 2) मध्ययुगीन संस्कृतनाट्यासाहित्याची वैशिष्ट्यांचा अभ्यास होईल.
- 3) मध्ययुगीन संस्कृतनाट्याचे तंत्र यांचा अभ्यास होईल.
- 4) मध्ययुगीन संस्कृतनाट्यासाहित्यविषयक संशोधनाच्या संदर्भात रुचि वाढेल.

अनु	घटक	गुण	तासिका	श्रेयांक
Unit - I	राजा महेन्द्रवर्माकृत मत्तविलासप्रहसनम्, कुवल्यावली, राजशेखरकृत विद्धशालभञ्जिका, प्रबोधचन्द्रोदय, मायुराजकृत तापसवत्सराज, रामचंद्रकृत नलविलास, निर्भयभीम व सत्यहरिश्चंद्र नाटके (कथानके, नाटककार, परंपरा, पार्श्वभूमी, वैशिष्ट्ये, भाषा व नाट्यतंत्र)	25	15	2
Unit – III	वत्सराजकृतकिरातार्जुनीयम् व्यायोग व हास्यचूडामणि, वीणावासवदत्त, विटनिद्रा, भगवद्जुकीयम्, लटकमेलनम्, अनर्घराधवम् आणि जयसिंहसूरिकृत हम्मीरमदमर्दनम् या नाटकांची माहिती माहिती (कथानके, नाटककार, परंपरा, पार्श्वभूमी, वैशिष्ट्ये, भाषा व नाट्यतंत्र)	25	15	

3) अंतर्गत मूल्यमापन (College Level Assessment) (Theory)

प्रश्न 1	दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	10 गुण
प्रश्न 2	टिपा लिहा.	5 पैकी 3	15 गुण
	एकूण		25 गुण

4) अंतर्गत मूल्यमापन:(College Level Assessment) स्वाध्याय लेखन: 25 गुण

संदर्भग्रंथ:

- 1) मध्यकालीनसंस्कृत नाटक – रामजी उपाध्याय, संस्कृतपरिषद्, सागर विश्वविद्यालय, सागर
- 2) विद्धशालभञ्जिका - पं. रमाकान्त त्रिपाठी, चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी
- 3) मत्तविलासप्रहसन – डॉ. एन्. पी. उन्नी, नाग पब्लिकेशन

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 3
SEC- II (3237) – वृत्त आणि छन्द

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृत छंद आणि वृत्तांचा परिचय होईल.
- 2) संस्कृतातील काही निवडक छंद आणि वृत्तांचा अभ्यास होईल.
- 3) संस्कृतश्लोकातील छंद आणि वृत्ते ओळखता येतील.
- 4) संस्कृतनाटक आणि काव्य यांचा अधिक उत्तम अभ्यास करण्याची क्षमता प्राप्त होईल.

अनु	घटक	गुण	तासिका	श्रेयांक
1	इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, वसन्ततिलका, शिखरिणी, पृथ्वी, हरिणी, अन्तुष्टुभ आणि आर्या	25	15	2
2	भुजंगप्रयात, उपजाति, शार्दूलविक्रीडित, स्रग्धरा, मन्दाक्रान्ता, वंशस्थ, मालिनी आणि पुष्पिताम्रा	25	15	

1) अंतर्गत मूल्यमापन (College Level Assessment) (Theory)

प्रश्न 1	वृत्त/छंदांचे सोदाहरण विवरण करा.	5 पैकी 3	15 गुण
प्रश्न 2	वृत्त/छंद ओळखून विशद करा.	5 पैकी 2	10 गुण
	एकूण		25 गुण

2) अंतर्गत मूल्यमापन:(College Level Assessment) स्वाध्याय लेखन: 25 गुण

संदर्भग्रंथ:

- 1) वृत्तरत्नाकर –केदारभट्ट संपादक – आचार्य. बलदेवप्रसाद उपाध्याय. चौखम्भा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 4

DSC - 1(3241) -- साहित्यशास्त्रम् (संस्कृत साहित्य व अलंकार)

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृतसाहित्यशास्त्राचा परिचय होईल.
- 2) संस्कृतसाहित्यशास्त्रातील संप्रदायांचा परिचय होईल.
- 3) भामहकृत काव्यालंकार आणि वामनकृत काव्यालंकारवृत्ती या ग्रंथाचा परिचय होईल.
- 4) उपरोक्त ग्रंथांच्या आधारे काव्यमीमांसा करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

Unit - I	ध्वन्यालोक उद्योत 2	15 गुण
Unit - II	भामहकृत काव्यालंकार (परिच्छेद 1)	15 गुण
Unit - III	भामहकृत काव्यालंकार (परिच्छेद 2)	15 गुण
Unit - IV	वामनकृत काव्यालंकार सूत्रवृत्ती (प्रथम अधिकरण)	15 गुण
Unit -V	उपरोक्त अभ्यासक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) कारिकांचे स्पष्टीकरण	4 पैकी 2	08
	आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
प्रश्न 3 रा	अ) कारिकांचे स्पष्टीकरण	4 पैकी 2	08
	आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
प्रश्न 4 था	अ) कारिकांचे स्पष्टीकरण	4 पैकी 2	08
	आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
प्रश्न 5 वा	अ) कारिकांचे स्पष्टीकरण	4 पैकी 2	08
	आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) आचार्य भामह विरचित काव्यालंकार- चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 2) आनंदवर्धनकृत ध्वन्यालोक- जगन्नाथ पाठक चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 3) वामनकृत काव्यालंकार सूत्रवृत्ती- डॉ. जी एन झा
- 4) शास्त्रत्रिदलम्- डॉ. के रा जोशी, विश्वभारती प्रकाशन, नागपुर

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester - 4
DSC - 2 - (3242) — नाट्यशास्त्र आणि नाटक

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृतनाट्यशास्त्राचा परिचय होईल.
- 2) भरतमुनिंचे नाट्यशास्त्र या ग्रंथाचा परिचय होईल.
- 3) भवभूतीच्या नाट्यसाहित्याचा परिचय आणि उत्तररामचरितम् चा विशेष अभ्यास होईल.
- 4) भवभूतीचे नाट्यसाहित्याचे विशेष, भाषाशैली, नाट्यतंत्र, पात्रे, आणि इतर साहित्य घटकांचा अभ्यास होईल.

Unit - I	भवभूतीरचित उत्तररामचरितम्	15 गुण
Unit - II	भवभूतीरचित उत्तररामचरितम्	15 गुण
Unit - III	भवभूतीरचित उत्तररामचरितम्	15 गुण
Unit - IV	भरतमुनींचे नाट्यशास्त्र अध्याय 2	15 गुण
Unit - V	उपरोक्त अभ्याक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) श्लोकांचा अनुवाद	4 पैकी 2	10
	आ) संदर्भासह स्पष्टीकरण	2 पैकी 1	05
प्रश्न 3 रा	अ) श्लोकांचा अनुवाद	4 पैकी 2	10
	अ) संदर्भासह स्पष्टीकरण	2 पैकी 1	05
प्रश्न 4 था	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	उ) टीपा	3 पैकी 2	08
प्रश्न 5 वा	उ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	ऊ) टीपा	3 पैकी 2	08

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) भवभूती – आर् डी करमरकर
- 2) नाट्यशास्त्र अध्याय 2 – डॉ छाया पालकर गिरी, मंगेश प्रकाशन, नागपुर
- 3) नाट्यशास्त्रम् अध्याय 2- श्री. सत्यप्रकाश शर्मा चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
- 4) भरतमुनीचे नाट्यशास्त्र- कु गोदावरी केतकर, पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई
- 5) उत्तररामचरितम् – चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS)अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 4
DSE - 1(3243) — गद्य आणि महाकाव्य

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) विदग्ध संस्कृत महाकाव्यांचा परिचय होईल.
- 2) महाकविकालिदासकृत कुमारसंभवम् व महाकविभारवीकृत किरातार्जुनीयम् याचा परिचय अभ्यास होईल.
- 3) महाकाव्यांच्या लक्षणांचा सविस्तर अभ्यास होईल.
- 4) कालिदास आणि भारवी यांची भाषाशैली, इतर विशषांचा अभ्यास होईल.

Unit - I	महाकविकालिदासकृत कुमारसंभवम् सर्ग 5	15 गुण
Unit - II	महाकविकालिदासकृत कुमारसंभवम् सर्ग 5	15 गुण
Unit - III	महाकविभारवीकृत किरातार्जुनीयम् सर्ग 1	15 गुण
Unit - IV	महाकविभारवीकृत किरातार्जुनीयम् सर्ग 1	15 गुण
Unit -V	उपरोक्त अभ्यासक्रमावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) श्लोकांचा अनुवाद	4 पैकी 2	10
	आ) टीपा लिहा	3 पैकी 1	05
प्रश्न 3 रा	दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	15
प्रश्न 4 था	अ) श्लोकांचा अनुवाद	4 पैकी 2	10
	आ) टीपा लिहा	3 पैकी 1	05
प्रश्न 5 वा	दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	15

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) कुमारसंभवम् – चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
- 2) किरातार्जुनीयम् – प्रसाद प्रकाशन पुणे
- 3) संस्कृत महाकाव्यांचे पंचप्राण – के ना वाटवे

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत
पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती (CBCS) अभ्यासक्रम 2022-23
वाङ्मय पारंगत (संस्कृत) / एम. ए. संस्कृत अभ्यासक्रम
Semester 4
DSE - 2(3244)— सर्वसाधारणम्

अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती

- 1) संस्कृत साहित्यातील विविध साहित्यप्रकारांचा परिचय होईल .
- 2) त्यांची लक्षणे व त्यांचा विकास याचा अभ्यास होईल
- 3) या साहित्यप्रकारांची परस्पर उपजीव्यता आणि अनुबंध यांचा परिचय होईल.
- 4) संस्कृतसाहित्याच्या अभ्यासाची रुची वाढेल.

Unit - I	संस्कृत साहित्याचा इतिहास (संस्कृत महाकाव्य व खण्डकाव्य)	15 गुण
Unit – II	संस्कृत साहित्याचा इतिहास (स्तोत्रवाङ्मय व शतककाव्य)	15 गुण
Unit - III	संस्कृत साहित्याचा इतिहास (चम्पूवाङ्मय व गद्यकाव्य)	15 गुण
Unit - IV	संस्कृत साहित्याचा इतिहास (कथावाङ्मय व नाट्यवाङ्मय)	15 गुण
Unit -V	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (विदग्धसाहित्यावर आधारित)	20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न 1 ला	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	20 पैकी 20	20
प्रश्न 2 रा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	4 पैकी 2	08
प्रश्न 3 रा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ) टीपा	4 पैकी 2	08
प्रश्न 4 था	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ)टीपा	4 पैकी 2	08
प्रश्न 5 वा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न	2 पैकी 1	07
	आ)टीपा	4 पैकी 2	08

अंतर्गत मूल्यमापन: स्वाध्याय लेखन

20

संदर्भग्रंथ:

- 1) संस्कृत साहित्याचा इतिहास – डॉ बलदेव प्रसाद उपाध्याय, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- 2) संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास – डॉ. करंबेळकर, शारदा प्रकाशन नागपुर
- 3) संस्कृत त्रिदलम्- डॉ. के रा जोशी, विश्वभारती प्रकाशन, नागपुर
- 4) New History of Classical Sanskrit literature: De and Dasgupta